

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Predkladá sa návrh vyhlášky Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 300/2025 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (vysokoškolský zákon) (ďalej len „návrh“).

Návrh bol vypracovaný na základe splnomocňovacieho ustanovenia § 144 zákona č. 300/2025 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (vysokoškolský zákon). Zároveň mnohé ustanovenia vychádzajú z doterajšej úpravy vykonávacích predpisov k pôvodnému zákonu č. 131/2002 Z. z., resp. v niektorých prípadoch (napr. sociálne štipendiá) nová vyhláška preberá doterajšiu úpravu bez vecných zmien.

Cieľom je prijať vykonávací predpis k vysokoškolskému zákonu, vzhľadom na to, že zákon nadobudnutím účinnosti deroguje všetky doteraz účinné vykonávacie predpisy k pôvodnému zákonu č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Návrh zohľadňuje novú právnu úpravu, ktorej cieľom je najmä znížiť administratívne zaťaženie vysokých škôl aj študentov a zároveň zaviesť presnejšie pravidlá pre implementáciu bolonského procesu. Návrh v tomto smere reaguje na potreby vysokých škôl a študentov, pričom predchádzajúcu právnu úpravu vykonávacích predpisov zjednodušuje a systémovo upravuje niektoré procesy. Navrhované znenie zároveň dbá na zachovanie čo najvyššej možnej miery princípu akademickej autonómie vysokých škôl. Návrh zároveň rešpektuje medzinárodné odporúčania a dokumenty a vychádza z Európskeho systému na prenos a zhromažďovanie kreditov. Cieľom je zabezpečiť priepustnosť slovenského vysokoškolského štúdia voči ostatným členským štátom Európskeho vysokoškolského priestoru, a tým podporovať mobility, medzinárodnú spoluprácu a medzinárodný rozmer slovenského vysokého školstva.

Materiál nepredpokladá vplyvy na rozpočet verejnej správy, sociálne vplyvy, vplyvy na podnikateľské prostredie, vplyvy na životné prostredie, vplyvy na služby verejnej správy pre občana, vplyvy na informatizáciu spoločnosti a ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonmi a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

Návrh nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

B. Osobitná časť

K § 1

Navrhované ustanovenie upravuje obsah a spôsob zverejňovania informácie o možnostiach štúdia na vysokej škole. Cieľom je zabezpečiť jednotný minimálny štandard informácií, ktoré uchádzač o štúdium na vysokej škole získa. Vysoká škola môže do tejto informácie doplniť aj ďalšie skutočnosti. Z dôvodu prístupnosti informácií aj pre zahraničných študentov sa informácia o možnostiach štúdia zverejňuje aj v anglickom jazyku. Rozsah informácie a spôsob zverejňovania v anglickom jazyku je v súlade s medzinárodnými odporúčaniami, napr. Európsky systém na prenos a zhromažďovanie kreditov (ďalej len „ECTS manuál“). Informačné listy predmetov sa zverejňujú v jazyku, v ktorom sa študijný program uskutočňuje, pričom vysoká škola zabezpečuje zverejnenie aj v iných jazykoch, napr. prostredníctvom automatického prekladu dokumentu, či webovej stránky, na ktorej je informačný list zverejnený.

K § 2

Navrhované znenie upravuje základný obsah opisu študijného odboru tak, aby uchádzač o štúdium získal rámcový prehľad o konkrétnom študijnom odbore, jeho obsahu alebo udeľovanom akademickom titule. Cieľom tejto právnej úpravy je zabezpečiť jednotný a zrozumiteľný rámec informácií o každom študijnom odbore.

K § 3

Cieľom navrhovaného ustanovenia je zabezpečiť, aby vysoká škola nevyžadovala pri podávaní prihlášky na štúdium tie doklady k prihláške, ktoré má k dispozícii. Môže ísť napríklad o diplom preukazujúci získanie požadovaného stupňa vzdelania ak tento diplom vydala sama vysoká škola alebo iné doklady, ktoré vie vysoká škola získať prostredníctvom rôznych registrov a informačných systémov. Uvedené ustanovenie má za cieľ znížiť administratívnu záťaž študentov a zamestnancov vysokých škôl.

K § 4 a 5

Navrhované znenie vymedzuje náležitosti vysokoškolského diplomu. Náležitosti dodatku k diplomu upravuje príloha č. 1 návrhu. Cieľom je zachovať jednotný štandard diplomu ako verejnej listiny, ako aj dodatku k diplomu, ktorý poskytuje prehľad o celkových výsledkoch štúdia absolventa v súlade s medzinárodnými štandardmi a odporúčaniami.

K § 6

Upravujú sa náležitosti zmluvy o absolvovaní akademickej mobility, ktorá môže mať podobu zmluvy o štúdiu alebo zmluvy o stáži v zahraničí. Tieto náležitosti vyplývajú z ECTS manuálu, pričom cieľom je zabezpečiť pri absolvovaní akademickej mobility jednotný a bezproblémový postup pre študenta, ale aj konkrétnu vysielajúcu vysokú školu.

K § 7

Navrhovaná právna úprava vychádza zo znenia doterajšej vyhlášky o kreditovom systéme štúdia, pričom zachováva rozdelenie predmetov a ich definíciu ako povinné, povinne voliteľné a výberové. V treťom odseku sú špecifikované náležitosti výpisu výsledkov štúdia ako jedného z dokladov o štúdiu podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o vysokých školách č. 300/2025 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (vysokoškolský zákon) (ďalej len „zákon“).

K § 8

Navrhované znenie vychádza z doterajšej právnej úpravy, pričom ustanovuje hodnotenie študijných výsledkov prostredníctvom klasifikačnej stupnice A až FX ako doposiaľ a tiež podmienky úspešného absolvovania predmetov. Zároveň sa spresňuje definícia výpočtu váženého študijného priemeru, pri ktorom sa zohľadňuje iba výsledok posledného termínu hodnotenia. V tejto súvislosti sa určí osobitne študijný priemer za príslušný akademický rok a za celú dĺžku štúdia, pričom cieľom tejto právnej úpravy je zjednotenie postupu pri výpočte váženého študijného priemeru, ktorý je v aplikačnej praxi často využívaný najmä pri posudzovaní rôznych žiadostí či nárokov študentov.

K § 9

Cieľom navrhovanej úpravy je určiť presné pravidlá používania skratiek akademických, vedecko-pedagogických, umelecko-pedagogických a čestných titulov alebo vedeckých hodností, z dôvodu vyššej miery právnej istoty, ako aj potreby usmernenia absolventov, či iných dotknutých osôb. Potreba uvedenej úpravy vychádza priamo z aplikačnej praxe, kedy často dochádza k ich nesprávnemu používaniu.

K § 10 až 14

Navrhované znenie sa týka jednotlivých registrov, pričom cieľom je najmä spresnenie procesného postupu alebo lehôt pri zápise údajov do konkrétneho registra, ako aj pri vykonávaní zmien zapísaných údajov.

Zároveň návrh precizuje miesto štúdia uvádzané v rámci základnej charakteristiky študijného programu, ktorým je obec alebo viac obcí, pričom vzhľadom na charakter tohto údaje je potrebné určiť jeho jednoznačnú definíciu.

K § 15

Navrhované ustanovenie vymedzuje minimálne nároky študentov so špecifickými potrebami na podporné služby, ktoré sú podrobne uvedené v prílohe č. 3 návrhu, pričom sa zachováva a rozširuje doterajší štandard. Zároveň sa zdôrazňuje, že poskytovanie týchto služieb musí zachovať kvalitu vzdelávania a úroveň vzdelávacích výstupov, s cieľom zabezpečiť na vysokých školách inkluzívne prostredie bez znižovania akademických nárokov.

K § 16 až 18

Navrhovaná úprava definuje rovnakú záťaž vyjadrenú počtom kreditov pri záverečnej práci a záverečnej stáži. Upravujú sa podrobnosti o nahrávaní záverečnej práce a záznamu zo záverečnej stáže do informačného systému vysokej školy a do Centrálného registra záverečných prác, rigorózných a habilitačných prác a záznamov o záverečných stážach, vrátane formátu výmeny údajov. Vychádza sa pritom z doterajšej úpravy len s minimálnymi zmenami potrebnými vo vzťahu k záznamom o záverečných stážach, ktoré boli zavedené novým zákonom.

K § 19 až 25

Zjednodušuje sa právna úprava priebehu habilitačného konania a inauguračného konania oproti doterajšej vyhláške. Úprava podrobností týkajúcich sa samotného priebehu konania sa v súlade so zachovaním akademickej autonómie ponecháva na vysokých školách najmä vzhľadom na skutočnosť, že tento postup musí byť v súlade aj so Štandardami pre habilitačné a inauguračné konanie vydávanými Slovenskou akreditačnou agentúrou pre vysoké školstvo.

Upravuje sa postup hlasovania vedeckej rady jednotlivo o splnení kritérií na získanie príslušného vedecko-pedagogického alebo umelecko-pedagogického titulu, pričom cieľom takejto úpravy je dosiahnutie vyššej miery transparentnosti v rámci hlasovania a zdôvodnenia rozhodnutia vedeckej rady ako kolektívneho orgánu – takýmto nastavením hlasovania bude jednoznačne zrejmé, ktoré podmienky, požadované zákonom a vnútornými predpismi, uchádzač podľa názoru vedeckej rady splnil a ktoré nie. Explicitne sa určuje moment skončenia konania v prípade negatívneho rozhodnutia.

K § 26 až 31

Uvedené ustanovenia vychádzajúce zo súčasnej právnej úpravy bez vecných zmien, sa týkajú poskytovania sociálneho štipendia, pričom podrobne upravujú rozhodujúci príjem, okruh spoločne posudzovaných osôb alebo výpočet sociálneho štipendia pre študentov. Pri posudzovaní nároku sa zohľadňujú rôzne zdroje príjmu, ako aj osobitné životné situácie (nezamestnanosť, dôchodky, nemocenské, ťažké zdravotné postihnutie) a zároveň sa určuje hranica príjmu pre vznik nároku.

K § 32

Navrhované znenie vymedzuje sústavu študijných odborov, ich zaradenie do skupín tak, ako doposiaľ, a zároveň zdôrazňuje rozvoj digitálnych zručností a zelených zručností ako integrálnej súčasti vysokoškolského vzdelávania. Cieľom tejto úpravy je zabezpečiť, aby absolventi získali zručnosti a kompetencie potrebné pre uplatnenie sa v meniacom sa pracovnom prostredí.

K § 33

Vzhľadom na potrebu prijatia vykonávacieho právneho predpisu vo vzťahu k nadobudnutiu účinnosti zákona sa navrhuje účinnosť od 1. septembra 2026.

K prílohe č. 1

Príloha č. 1 vymedzuje náležitosti dodatku k diplomu, ktoré sú prehľadne rozdelené do jednotlivých kategórií, ako napríklad informácie o získanom vzdelaní či informácie o obsahu štúdia a dosiahnutých výsledkoch. Dodatok k diplomu, ako jeden z dokladov o štúdiu podľa § 89 ods. 3 zákona obsahuje podrobnosti o absolvovanom študijnom programe, pričom vzhľadom na tento charakter je potrebná určitá miera harmonizácie jeho obsahu, ktorý môže vysoká škola doplniť o ďalšie potrebné informácie.

K prílohe č. 2

Príloha č. 2 upravuje vzor informačného listu predmetu. Cieľom zavedenia uvedeného vzoru je zvýšenie miery transparentnosti informácií zverejňovaných vysokou školou o jednotlivých predmetoch, ako aj zvýšenie miery transparentnosti ohľadom ich obsahu.

K prílohe č. 3

Príloha č. 3 sumarizuje minimálne nároky študentov so špecifickými potrebami podľa druhu špecifickej potreby študenta a rovnako podľa typu nároku. Súčasný štandard minimálnych nárokov je rozšírený s prihliadnutím na konkrétne skúsenosti z aplikačnej praxe vysokých škôl a skúsenosti s konkrétnymi špecifickými potrebami študentov a ich zabezpečovaním.

K prílohe č. 4

V prílohe č. 4 sa uvádza zoznam študijných odborov, ktoré sú súčasťou sústavy študijných odborov, a v ktorých môžu vysoké školy v Slovenskej republike poskytovať vysokoškolské vzdelávanie, pričom príloha zároveň obsahu opis jednotlivých študijných odborov a ich základnú charakteristiku, vrátane hlavných okruhov vedomostí študijného odboru, ktorých podstatná časť bude obsiahnutá v študijných programoch, ktoré budú vysoké školy vytvárať a uskutočňovať v príslušnom študijnom odbore.

K prílohe č. 5

Príloha č. 5 definuje skupiny študijných odborov a zaradenie jednotlivých študijných odborov do týchto skupín, čo umožňuje ich jednoznačné členenie a kategorizáciu, čím sa zlepšuje orientácia a prehľadnosť sústavy študijných odborov. Cieľom je previazanie sústavy študijných odborov ich zaradením do skupín študijných odborov s odbormi vedy a techniky, pričom je zohľadnený aj medzinárodný úzus v rámci tohto členenia.